

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

NÅR SKOLEN GÅR PÅ HELSA LØS...

Larvik 7. november 2013

Skaper resultater gjennom samhandling

Program

› Økt 1 - 19.00 – 19.45

Mobbegrepet
og mekanismer

› Økt 2 – 20.00 – 20.30

Hva virker

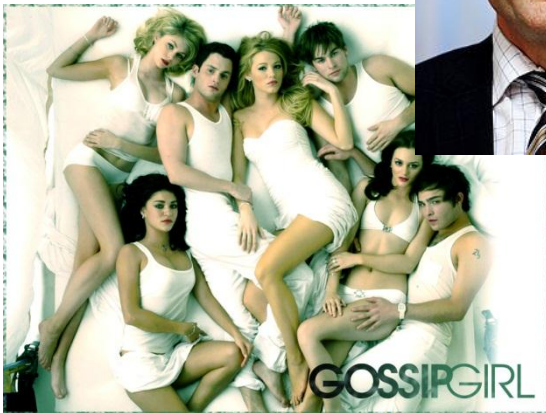

Samfunnsutfordring

› Voksne i mediene

- Politikere
- Underholdning

Trianas tordentale:

- › *Vi har et problem på Paradise Hotel. Et stort problem. Her på Paradise Hotel så godtar vi ikke mobbing. Mobbing er ondt. Det påvirker fellesskapet på en grusom måte. Når en person over lengre tid blir utsatt for noe jeg ser på som mobbing, så setter jeg foten ned. [...]* Men det som jeg har sett her den siste tiden er at flere av gjestene lager sosiale regler og forteller andre hva de skal gjøre. Hvis ikke så blir de frosset ut. Det går ikke. Altså, Lene, du har kalt Margrethe en del ord som ikke jeg har lyst til å si en gang, ord som ikke jeg tar i min munn. (En deltaker bryter inn) Men det er et spill, du må gå sammen ... (Programleder bryter ham av) Det er et spill, men man kan ikke gå til angrep på en person på den måten. Hvis dere har et problem med noen, sett dere ned og fortell den personen at dere har et problem, ikke begynn å gå løs på den personen med helt usaklige ting. Hvis det er en person på utsiden du ikke liker så mobber du ikke den personen. Det slutta man med på barneskolen. Hvis det var noen av dere som i det hele tatt gjorde det, da. Man er ikke så stygg mot andre mennesker. Skjerp dere, a! Helt seriøst, dere kan ikke holde på sånn! Jeg blir skikkelig lei meg av å se på. (Hun sukker oppgitt.)

Opplæringsloven - gammelt nytt?

- › § 9a-1 Generelle krav
- › § 9a-2 Det fysiske miljøet
- › § 9a-3 Det psykososiale miljøet
- › § 9a-4 Systematisk arbeid for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene
- › § 9a-5 Elevdeltakelse i skolemiljøarbeidet
- › § 9a-6 Informasjonsplikt og uttalerett
- › § 9a-7 Straff

Hvis du bare vil huske to ting: husk.....

- Kravet i § 9a-1 er knyttet til at miljøet skal ha en **positiv** virkning på eleven. Det er ikke tilstrekkelig at skolen har et miljø som **ikke har dårlig** innvirkning på elevens læring, trivsel og helse.
- Retten til et godt fysisk og psykososialt miljø er en **individuell rett**, noe som innebærer at det er den **enkeltes oppfatning** av skolemiljøet som er det avgjørende.
- (Se fvl § 17 (1) andre punktum, barneloven § 31 og BK art. 12.)

Helt nytt

§ 9a-8. Erstatningsansvar og bevisbyrde

- › Reglane i lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning kapittel 2 gjeld for saker om psykososialt skolemiljø etter reglane i dette kapitlet.
- › Hvis det i saker etter første ledd ligg føre tilhøve som gir grunn til å tro at skoleeigar ikkje har følgd opp reglane i eller i medhald av opplæringslova kapittel 9a om psykososialt skolemiljø, skal dette leggjast til grunn med mindre skoleeigaren gjer noko anna truleg.

ALLE som jobber i skolen og barnehagen har:

- Plikt til å gripe inn
 - Plikt til å varsle
 - Plikt til å avverge
-
- › Opplæringsloven §9a-3
 - › Straffeloven §139

Ulike definisjoner av mobbing

*«En person er mobbet eller plaget når han eller hun, gjentatte ganger og over en viss tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere andre personer»
Olweus (1992:17)*

Tre hovedkriterier

- Ondsinnet adferd
- Gjentakelser over tid
- Ubalanse i styrkeforhold

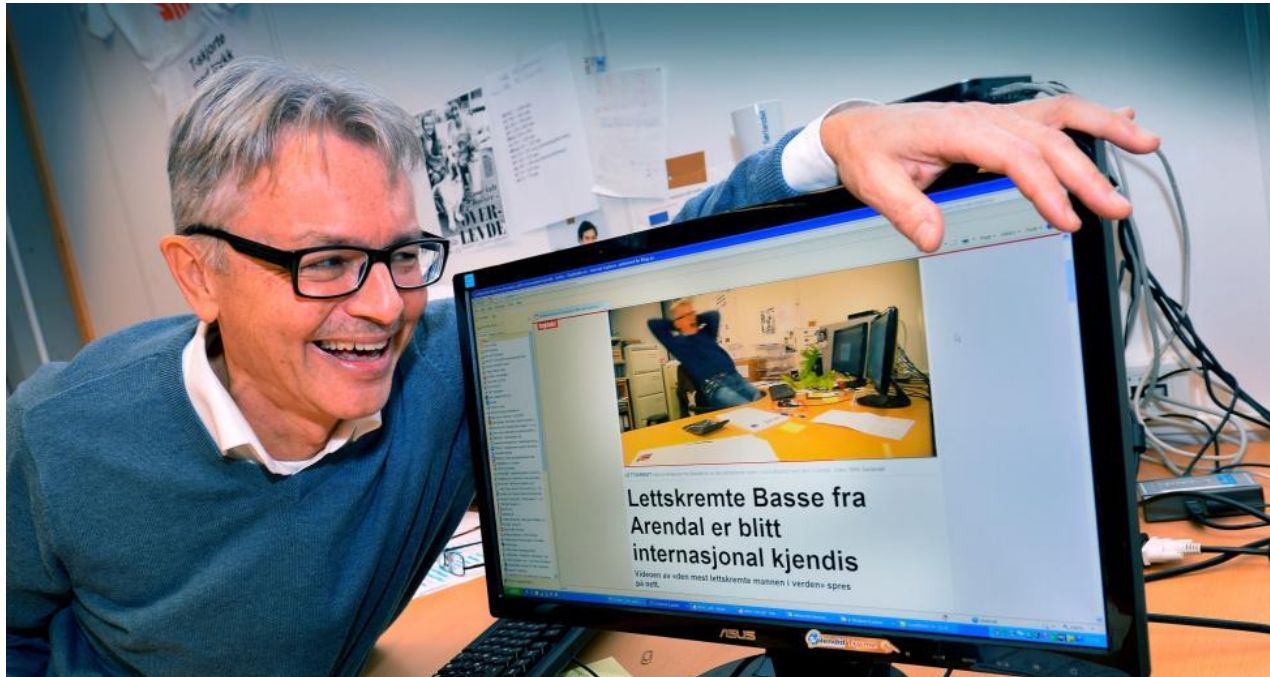

Mobbing/Krenkelse

- › Det er *krenkelse* Opplæringsloven sier at vi skal forebygge og stanse, det vil si *før* krenkelsen gjentar seg og blir et ødeleggende, traumatiserende mønster.
- › *Krenkelse* er et hensiktsmessig begrep fordi det viser til *opplevelsen av å ha det ubehagelig, vondt, trist – opplevelsen av å få sin verdighet og integritet truet/tråkket på, uavhengig av:*
 - *hvem som har/ikke har utført*
 - *hvilke handlinger/fravær av handlinger*
 - *intensjonene hos den/de som krenker*

Jeg bare tulla 1

Stægatrappa

Jeg bare tulla 2

Du skriver liksom sånn «din kødd» og så skriver du masse tilbake. Det kan bli ille. Det kan bli helt sånn... det blir så ille at du bruker alle banneord du kan.. Noen ganger er det gøy å slenge dritt sånn..

Gutt 15

Ulike mobbemekanismer

Hersketeknikker

- › Usynliggjøring
- › Umyndiggjøring/latterlig-gjøring
- › Holde tilbake informasjon
- › Dobbel straff
- › Påføre skyld og skam

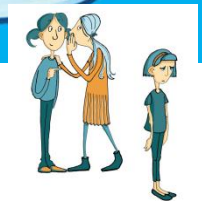

Digitale medier

Instagram

Historisk skepsis

- › «Å skrive er ikke en oppskrift for å huske, men for å bli minnet på – og de som lærer å skrive, vil virke som de kan mye, men kan egentlig lite og blir slik en byrde for andre» **Platon 370 f Kr.**
- › «Synda er komen til jorda, men vi vil ikkje ha ho i farger» **Einar Førde**
- › «Video er en form for narkotika. Det blir som med hasj. Vi trodde det ikke var så farlig og endte opp med heroin» **Norsk høyrepolitiker 1993**

**Å frata barnet denne
teknologien er å nekte dem
tilgang til verden, og å
nekte dem å være og å bli
deltakende borgere**

Elisabeth Staksrud

Men der er jo lov å være litt lur....

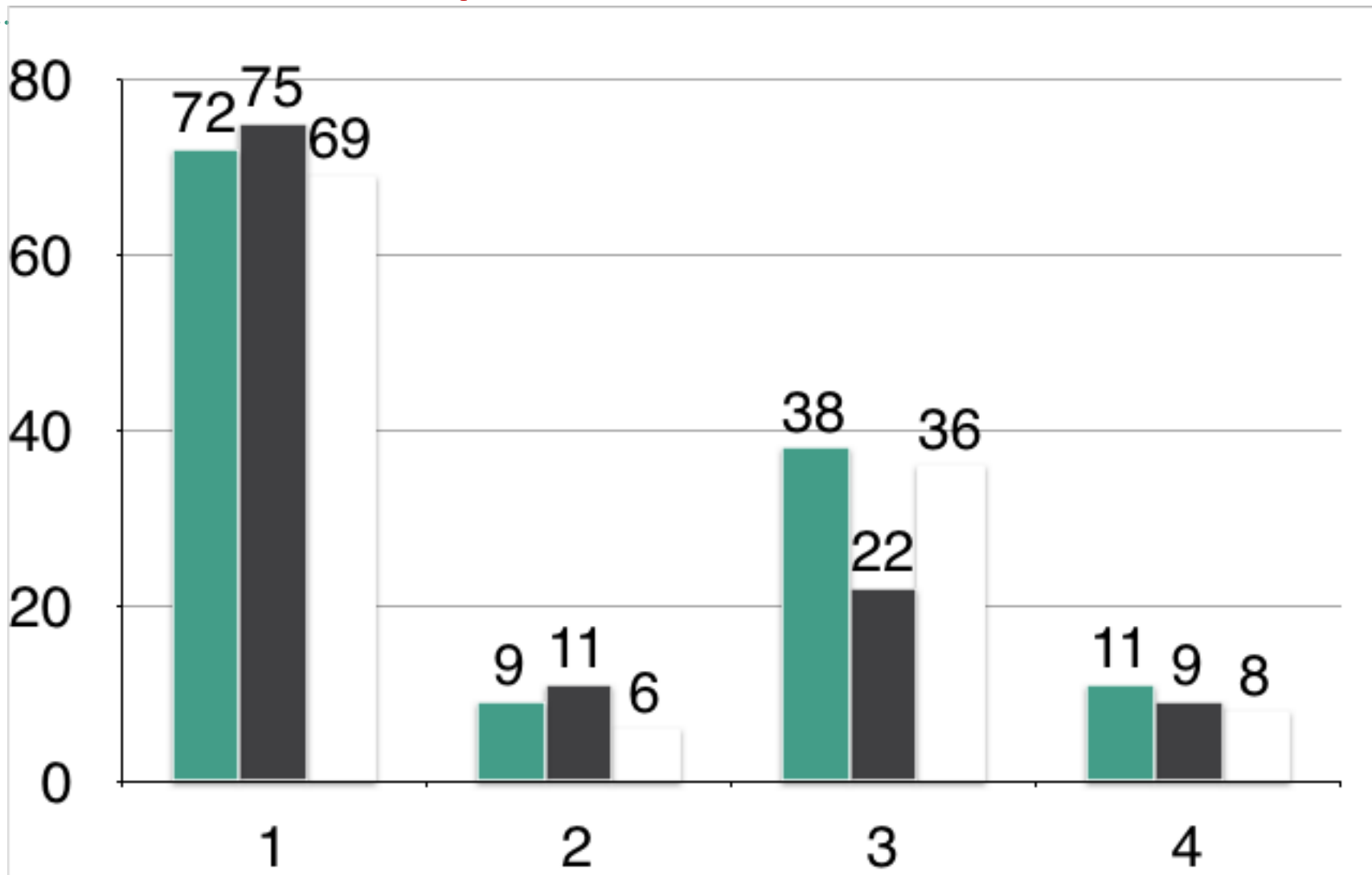

Hva skiller digital mobbing fra vanlig mobbing

- › Man får aldri fri
- › Audiovisuelt materiale kan brukes
- › Lettere å dokumentere
- › Lettere å være anonym

Måter norske ungdommer (15 - 17 år) har mobbet andre på

If u love your mom pass
this on to 10 other
people. A girl ingnored
this and her mom died
365 days later. Sorry i
love my mom i cant
ingnore this

Type a message...

Hva er IKKE lov

- › 29/22% visste ikke at det var ulovlig å mobbe på nett
- › Mindre sjanse for at de som VET det er ulovlig velger å gjennomføre det.
- › Det er ikke lov å skrive stygge ting til hverandre via internett
- › Det er ikke lov å sende tekstmeldinger med trusler til hverandre
- › Det er ikke lov å true noen med å drepe noen
- › Det er ikke lov å skrive at man ønsker at noen andre tok livet av seg
- › Det er ikke lov å legge ut bilder av andre for å drite dem ut
- › det er ikke lov å legge ut bilder av andre på internett uten at de først ha sagt at det er greit

Viser behov for konkrete beskjeder.

Skulle ditt barn være utsatt for krenkelser på nett:

- › Blokker tilgang
- › Meld til de som eier nettstedet
- › Meld fra til skole
- › Spar på screen shot
- › Søk hjelp (politi)

Hvordan har du hatt det på
internet i dag?

Hva virker?

1. Et systematisk arbeid over tid både forebyggende og i arbeidet med enkeltsaker
2. Jevnlige kartlegging av skolemiljøet og oppfølging av disse.
3. Arbeidet mot mobbing er forankret hos alle som jobber på skolen
4. Felles forståelse og håndheving av regler og rutiner
5. Elevmedvirkning

Læreren virker

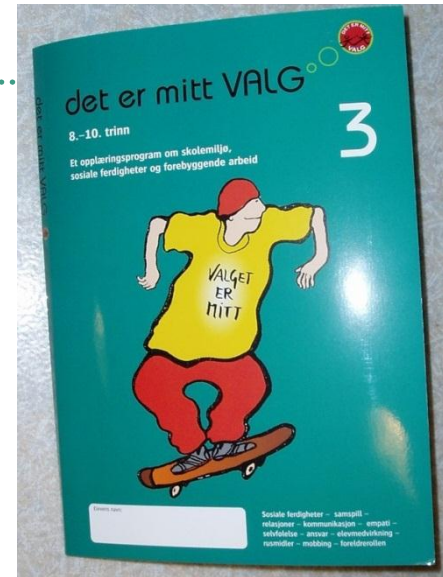
Dette er lærenes egentlige fag:

Å like elever. Å være glad i dem. Han skal være glad i pene barn og stygge barn, i flinke barn og dumme barn. Og er han ikke glad i barn, da må han lære det. For selvfølgelig kan det læres, det som alt annet. Hans gjerning er å omgås hele, levende barn, og ikke bare hoder. Derfor krever lærerkallet av ham at han også selv skal møte frem som helt og levende menneske, ikke bare som et noe større hode. Så enkelt, og så vanskelig, er det å være lærer

› Jens Bjørneboe

Antimobbeprogram

Forventning til skolen

› Avdekking

- Undersøker saken umiddelbart når de får informasjon om at en elev muligens blir mobbet.
- Undersøkelse skal inneholde et systematisk arbeid for å få tak i samspill og kommunikasjon mellom elevene i klassen / gruppen og særlig samspill mellom mulig offer og andre elever.

› Skriftelig:

- Hvem som har ansvar for avdekking i den konkrete sak
- Hvilke metoder som er brukt
- Når avdekkingen skal være gjort

• Stoppe mobbing

- Utfører problemløsende samtaler for å stoppe mobbing
- Lar mobbing få konsekvenser dersom det fortsetter
- Samarbeider med andre involverte om problemløsning

Forventning til foreldre

- › Hva kan en forvente at foresatte gjør for å stoppe mobbing?
- Ha klare forventninger til skolen
 - Lar skolen ha regien
 - Samarbeide om å stoppe mobbingen

- Foreldre vil helst lukke øynene om barna deres plager andre

Foreldre oppfatter gjerne barnet sitt som snilt og hyggelig. Tåler vi da å høre at den håpefulle er en plageånd, en mobber?

1676 personer anbefaler dette. Bli den første blant vennene.

Er du en som ser?

Mange barn blir aldri bedt hjem til noen etter skolen

- det er det din fordømte plikt som
forelder å gjøre noe med! Håvard Tjøra

Relasjonell tilstedeværelse

Å være til stede i relasjonen, ikke bare fysisk eller digitalt.

DU virker

- › Kunnskap om mekanismer
- › Baksnakking: være et godt eksempel
- › Bygge selvfølelse
- › Øve på å snakke om vanskelige ting
- › Ord er handling
- › Ha forbilder (heiagjeng i livet)

Hvordan være Den Ene?

- Hils og få øyekontakt
- Bruk navn
- Si noe oppmuntrende
- Ta initiativ til en prat
- Gi ros når noen har gjort noe positivt
- Gi ros som andre hører
- Vær inkluderende
- Sett grenser

Kilder

- › Idsøe m.fl.: [Bullying and PTSD symptoms](#), *Journal of Abnormal Child Psychology*, August 2012, Volume 40, Issue 6, pp 901-911, doi: 10.1007/s10802-012-9620-0.
- › Bakken, A. og T. Nordahl (2003). *Mobbing og sosial isolasjon i ungdomsmiljøene. Hva viser NOVAs ungdoms- og skoleundersøkelser?* Notat. <http://mobbing.ls.no/dav/2DAF74A4FF4246528B5DE1BCD38A4859.pdf>
- › www.barneombudet.no 18.03.2013
- › Olweus, D. (1992). *Mobbing i skolen. Hva vi vet og hva vi kan gjøre*. Oslo: Universitetsforlaget
- › Teisberg&Houg, (2012) *Her mobber vi ikke, for det har rektor sagt*, UiO
- › Skotheim, Liv og Vågsland, (2008), Anna, *Bitching*, Omnipax
- › Loe, Erlend, (1996), *Naiv Super*, Cappelen
- › Bergkastet, I., L. Dahl og K.-A. Hansen (2009): *Elevenes læringsmiljø – lærerens muligheter*. Universitetsforlaget
- › Holten, S. (2011): *Trygg klasseledelse – i dialog med elevene*. Gyldendal akademisk
- › Ogden, T. (1990): *Kvalitetsbevissthet i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget
- › Overland, T. og T. Nordahl (2001): *Systemarbeid i klasser – om forebygging og reduksjon av problematferd*. Biri: Forum for tilpasset opplæring
- › Webster-Stratton, Carolyn (2005): *Hvordan fremme sosial og emosjonell kompetanse hos barn*. Oslo: Gyldendal